

Vincent Van Duysen

20 JAAR TIJDLOOSHEID

© Jürgen Rogiers

In een wereld waar snelheid en drukte regeren, kiest Vincent Van Duysen voor een stijl waarin rust en ingetogenheid primeren. Na twintig jaar carrière blikt de Antwerpse toparchitect terug met een jubileumboek én een interview in Sabato.

TEKST: THIJS DEMEULEMEESTER

© Alberto Pinto

Als we met Vincent Van Duysen (48) in Antwerpen afspreken, is hij net terug uit Londen. ‘Op klantenbezoek en nog even de tentoonstelling van John Pawson in het Design Museum meegepikt’, zegt hij enthousiast. Beschouwt hij minimalist Pawson als een collega of concurrent? ‘Ik word in één adem met hem vernoemd, maar ik vind ons werk toch erg verschillend’, countert hij meteen. ‘In Pawsons ontwerpen is heel veel uitgegomd, bij mij zit er meer inhoud in. Mijn architectuur gaat niet louter over het uitzuiveren van de ruimte, maar ook over de materialisering ervan. Ik kleed ruimte niet uit, maar aan. Ik maak ruimte sensueel en tactiel door de juiste materialen te kiezen. De vergelijking met de Britse architect David Chipperfield gaat beter op, vind ik. Al is mijn werk evenzeer verwant met architecten als Luis Barragán, Peter Zumthor, Juliaan Lampens, Mies van der Rohe en Dom Hans van der Laan. Of met kunstenaars als Richard Serra, Donald Judd of Sol LeWitt.’

Bibliotheek, geen rustoord

Een gecultiveerd man, die Van Duysen. Een boekenwurm ook. Zijn kantoor in Antwerpen staat vol kunstboeken. En ook zijn slaapkamer heeft meer weg van een bibliotheek dan van een rustoord. Geen wonder dat hij zoveel belang hechtte aan zijn eigen jubileumboek ‘Vincent Van Duysen Works 1989-2009’ dat dit jaar verscheen bij Thames&Hudson en Lannoo.

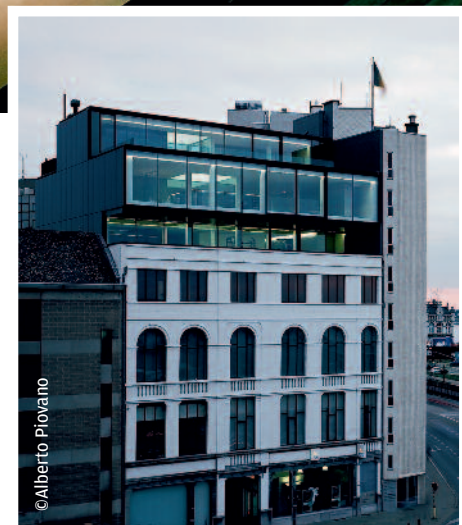
‘Zo’n boek mogen maken is voor mij een grotere trofee dan in 2009 ‘Designer van het jaar’ worden op Maison & Objet, de toonaangevende Parijse meubelbeurs. Het boek is de award die ik aan mezelf en mijn team uitreik. Het is mijn manier om dank u te zeggen aan de ploeg en aan mijn opdrachtgevers. We hebben er lang aan gewerkt. Wist je dat de Engelse editie in geen tijd uitverkocht was?’

‘Works’ is geen dertien-in-een-dozijn architectuurboek met glossy foto’s en in-crowd teksten. ‘Ik wou een rustig boek, dat er niet schreeuwerig uitziet. Een verstilde publicatie, waarbij de foto’s het effect hebben van een kabbelend riviertje. Water is altijd belangrijk geweest in mijn architectuur’, gaat Van Duysen voort. ‘Zo’n retrospectief boek maken kan confronterend zijn. Het is tegelijk archiveren en kritisch terugblikken op wat ik heb gerealiseerd. Maar ik moet zeggen: mijn team en ikzelf zijn geschrokken dat mijn oude werk nog absoluut niet gedateerd is. Het geldt nog steeds als inspiratiebron. Aan relevantie heeft het niks ingeboet.’

Torens voor Beiroet

Roest een architect na twintig jaar niet vast in zijn eigen vormtotaal? ‘Er zit een rode draad in het boek en in mijn werk, dat klopt. Maar ik herhaal mezelf nooit. Elk ontwerp ontstaat vanuit de unieke dialoog met de opdrachtgever én met de omgeving. Mijn werk bevat veel constanten, maar ook belangrijke evoluties. Vroeger vertrokken mijn ontwerpen veel meer vanuit het interieur, terwijl ze nu een symbiose zijn van interieur en architectuur. De twee zijn niet meer los te denken van elkaar. Mijn werk is nu ook grootschaliger, multicultureler en internationaler dan vroeger. Getuige daarvan de torencomplexen die we in Djedda en Beiroet aan het optrekken zijn. Momenteel zijn we ook bezig met een kantoor- en vastgoedproject in New York en met privéresidenties in Parijs, Londen, Riad en Antwerpen. Het is een uitdaging om mijn typische tijdloosheid, duurzaamheid en tactiliteit te vertalen naar grote gebouwen. Maar of je nu een deurbel, een meubel, een fruitschaal of een flatgebouw ontwerpt, altijd draait het om hetzelfde: een in-tegere vormtotaal vinden.’

NOBILIS SIMPLICITAS ▶ De Antwerpse architect Vincent Van Duysen vindt de schoonheid in de eenvoud.

MINDER IS MEER? ▶ Op het dak van een 20-ste eeuwse pand in Antwerpen bouwde Vincent Van Duysen een drie verdiepingen tellende penthouse. Foto rechtsboven: Voor het interieur van deze gezinswoning in Zonhoven gebruikte Van Duysen travertijn en notelaar.

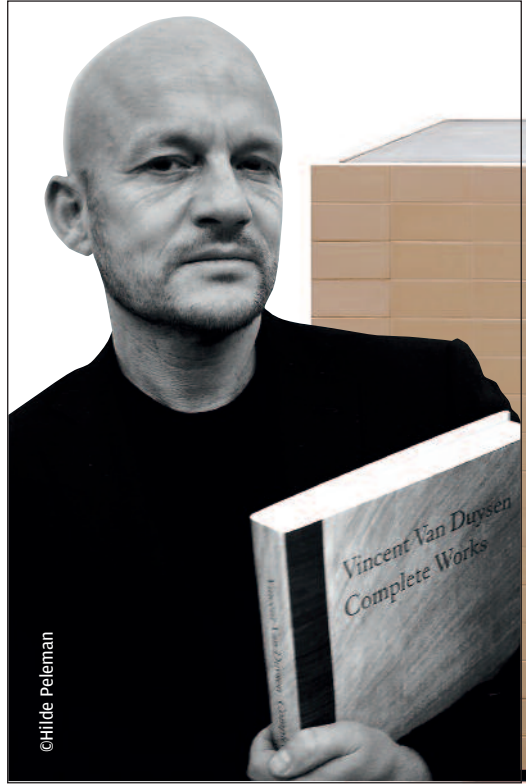
Heimwee naar België

‘Works 1989-2009’ is een overzicht van twintig jaar Vincent Van Duysen. Maar het boek kon evengoed al in 1985 starten, het jaar waarin hij afstudeerde. ‘Het waren de jaren van inspiratie en zoeken. Eerst liep ik stage bij Monique Stoop in Gent. Meteen daarna vertrok ik naar Milaan, voor mij het mekka van de esthetiek, vormgeving en levenskunst. Het was een bijzonder inspirerende omgeving, want design, mode en architectuur vloeiden daar naadloos in elkaar over. Van 1986 tot 1987 maakte ik deel uit van de studio van Cinzia Ruggeri, een avant-gardestyliste, die werkte voor Alessandro Mendini en zijn Studio Alchimia. We schrijven eind jaren tachtig, het moment dat het wilde postmodernisme op zijn laatste benen liep. Ettore Sottsass was op dat moment dé designgoeroe. Toptalenten als Michele De Lucchi en Aldo

Cibic werkten voor hem. Ik kreeg de kans om de assistent van Cibic te worden op het moment dat hij zich van Sottsass Associati aan het losrukken was. Samen werkten we op meubelen, keramiekcollections en interieurs. Cibic bleef wel schatplichtig aan Sottsass, maar gebruikte meer primaire vormen. Zijn drang naar essentie, zijn detailafwerking en zijn materialenkennis zouden mijn latere werk sterk beïnvloeden.’ Milaan was wel erg inspirerend als creatieve omgeving, maar zeker niet de leukste stad om te wonen. Van Duysen kreeg heimwee naar België. Klein probleem: waar moest hij bij ons aan de slag? ‘In Italië vloeiden architectuur, design en binnenhuisontwerp helemaal ineen, maar bij ons was onder architecten het woord ‘interieurdecoratie’ taboe. Terwijl ik net vond dat binnen- en buitenruimte op elkaar afgestemd moeten worden’, weet Van Duysen nog. ‘Na lang zoeken kwam ik bij interieurontwerper Jean De Meulder terecht, die wél van een geïntegreerde aanpak hield. Samen met hem kon ik diverse projecten aanpakken: totaalrenovaties, herenhuizen, villa’s, winkels en appartementen. Mijn knowhow uit Milaan, vooral op het vlak van kleuren en materialen, kwam goed van pas. Stilaan begon ik mijn eigen stijl te vinden. Ik behield de pure vormen van Aldo Cibic, maar zocht naar nóg meer eenvoud. Ik wou terug naar de essentie en de puurheid, zowel voor ruimtes als voor meubilair. Op een bepaald moment kreeg ik daardoor het trendy etiket ‘minimalist’ opgekleefd. Onterecht. Mijn stijl komt echt uit mezelf, los van alle tendensen. Ik noem het liever purisme of gesofisticeerd brutalisme.’

Over de tongen

Van Duysen richtte zijn eigen kantoor op in 1990. Zijn naam ging internationaal al snel over de tongen, met dank aan Ilse Crawford. De hoofdredactrice van het Britse blad Elle Decoration had in een magazine een foto zien staan van Van Duysens woonkamer. De architect woonde toen nog in een oud fabriekspand in Antwerpen, waar later topfotograaf Björn Tagemose introk. ‘Elle Decoration was in de ja-

©Hilde Peleman

STILLE VERFIJNING ▶ Met deze Tile-keuken voor Obumex heeft Van Duysen een nieuwe dimensie gegeven aan het keukenblok. Daaronder: Surface voor B&B Italia, een reeks lage tafeltjes die verwijzen naar Piet Mondriaan en Donald Judd. Helemaal onderaan: het tafeltje Neutra, uit de tuinmeubelcollectie van het Belgische Tribù.

ren negentig hét vakblad voor interieurs. Crawford was gek op mijn tactiele, sensuele stijl en vroeg me meteen om haar woning in Londen in te richten. Dat ging natuurlijk niet onopgemerkt voorbij.'

Andere vroege projecten van Van Duysen raakten gepubliceerd in Domus, een ander toonaangevend blad. 'Als jonge architect had ik mijn statement gemaakt: ik benaderde een interieur met de ogen van een architect. Ik koos voor uitvergrote meubels, schrale muurbekleding, een combinatie van hout en beton, ruwe materialen en indirecte verlichting. Mijn taal ontwikkelde zich.'

In eigen land werd Van Duysen stilaan ook een bekende naam door enkele toonaangevende projecten. Een smal rijhuis in Lokeren verbouwde hij tot een doorkijkwoning met royale lichtinval. In de grijze industriezone van Waregem plantte Van Duysen een 'contemplatief' bedrijfsgebouw annex privémuseum neer voor tapijtproducent Concordia. Voor een Belgische zakenman richtte hij een pied-à-terre in New York in. De Antwerpse boekhandel Copyright concipieerde hij als 'één groot meubel, aangekleed met natuurlijke materialen als hout en marmer'. En voor enkele gefortuneerde kunstverzamelaars in het Brusselse mocht hij karakterwoningen en luxeappartementen ontwerpen.

Witte kubus

Het was een prestigieus retailproject in Milaan, Sportmax op de chique Via della Spiga, die Van Duysen in 1999 naar de top van de architectuur stuwde. 'Als jonge Belg een winkel mogen ontwerpen voor de Max Mara-groep: niet slecht toch? Ik wou geen boetiek met klassieke kledingrekken. Voor mijn winkelconcept vertrok ik van een witte kubus, een knipoog naar Malevich. Die kleedde ik aan met een simpele betonnen vloer, een plafond met lichtbalken en minimalistische vrijstaande kasten à la Donald Judd. Uitgerekend dat ontwerp heeft de grens tussen kast, meubel en architectuur helemaal opengetrokken.' Het was op die kasten dat meubelgoeroe Giulio Cappellini helemaal flashte. 'Hij vond mijn meubels 'architectuur op een andere schaal' of in zijn woorden 'domestic architecture'. Voor Cappellini heb ik daarna een hele collectie ontworpen. Helaas kreeg het bedrijf toen rake klappen en is het project nooit helemaal uitgevoerd. Maar het deed me nadenken over architectuur op objectniveau. Kort daarna kwam de samenwerking met Obumex, waarvoor ik keukenmodules en wastafels tekende. 'Wash' is bijvoorbeeld een meubel met architecturale ambitie, dat volledig op zichzelf kan staan.' Van Duysens 'domestic architecture' leverde hem talrijke opdrachten op van onder meer B&B Italia (de VVD-zetelcollectie en de bijzettafel Surface), Pastoe (de modulaire boekentoren Totem), Swarovski (de kristallen paal Frost), Bulo (de kantoorlijn Desk) en Tribù (de collectie buitenmeubilair Neutra).

“Ook mijn meubels zijn architectuur, maar op een andere schaal

‘Toen ik van start ging, was het woord ‘interieurdecoratie’ nog taboe bij architecten

koos hij op advies van bevriende architecten en een leraar beeldhouwen toch voor architectuur aan Sint-Lucas Gent. ‘Maar voor hetzelfde geld was ik fotograaf geworden’, zegt hij. ‘Fotografie is mijn verborgen passie, mijn derde oog. Constant loop ik met een Leica rond om snapshots te maken. Ik heb een zeer sterk observatievermogen, net als mijn vader. Bij het ontwerpen laat ik me graag inspireren door foto’s. Van een leeg blad papier vertrek ik niet graag.’

plaats van hun fotoboeken? ‘Stilaan ben ik kunstverzamelaar aan het worden. Beetje bij beetje bouw ik een collectie op met fotografie, sculptuur en schilderkunst. Ik heb al ondervonden dat kunst in je woonruimte integreren niet zo simpel is. Een verzameling is nu eenmaal een zelfportret. Continu geconfronteerd worden met een stukje van jezelf aan de muur, dat is niet altijd even wenselijk.’ **S**

Kunstverzameling

Eén blik op Van Duysens boekenkast verraad alvast zijn fotografische helden: Sugimoto, Herb Ritts, Jeanloup Sieff, Andreas Gursky, Dirk Braeckman, Nan Goldin en Juergen Teller. Koopt hij ook wel eens hun ‘echte’ werk in

‘Vincent Van Duysen Works 1989-2009’ is uit bij Thames&Hudson en bij Lannoo, 49,95 euro. www.vincentvandyusen.com

ARCHITECTURALE MEUBELN ▶ De kast Totem, voor het Nederlandse Pastoe, die verandert naargelang het gebruik. De rompen zijn draaibaar.
Foto midden: Het kantoor van Concordia in Waregem. Drie lichtdozen verankeren het gebouw in het landschap
Foto rechts: Torengedebouw in Djedda.

Wat doet hij eigenlijk het liefst: objecten of huizen ontwerpen? ‘Maakt niet uit. Interieurs, verbouwingen, eengezinswoningen, retailprojecten, bedrijfsgebouwen, boetieks en objecten: op twintig jaar tijd heb ik bewezen dat ik alle schalen van architectuur aankan.’

Eigen kledinglijn?

In de Antwerpse modeklek is Van Duysen een bekende naam. Met Ann Demeulemeester, Raf Simons, Dries Van Noten en Willy Vanderperre (modefotograaf) is hij dikke maatjes. Voor modeondernemer Luc Dheedene mocht hij Fashion Club tekenen, voor het ontwerpersduo Les Hommes een penthouse en voor de Antwerpse ModeNatie de brasserie.

Verwijzend naar de mode noemt Van Duysen zijn architectuur dan ook graag ‘tailor-made’. De architect sluit zelfs niet uit dat hij ooit een kledinglijn zal ontwerpen. ‘Mode heeft me altijd geboeid’, zegt hij. ‘Het is architectuur voor het lichaam. Het maakt deel uit van de levenskunst, waartoe interieur en architectuur ook behoren.’ Eigenlijk wou Van Duysen zelfs modeontwerper worden. Of kunstenaar. Zijn ouders zagen hun enige zoon liever rechten studeren. Uiteindelijk

Advertentie

magnitude
Luxury bedding
www.magnitude.be

FUSION

MODERN

CONTEMPORARY

CLASSIC

AARSCHOT: Beets-Patteeet • **ANTWERPEN:** Verlinden Slaapcomfort • **BRUGGE:** Louis Van Acker • **DEINZE:** De Slaapstede • **DENDERHOUTEM:** Meubelen Torrekens • **DUFFEL:** Slaapcomfort Wagemans • **ERPE-MERE:** Sleep Inn • **GENT:** Golden Sleep • **GERAARDSBERGEN:** Sleep inn • **HASSELT:** Grutman Home Decor • **HOESELT-BILZEN:** Crommen Slaapcomfort • **KNOKKE:** RR Interieur • **KORTRIJK:** De Nachtwacht • **LOKEREN:** Noppe Slaapcultuur • **MALDEGEM:** Konforta • **MECHELEN:** Verlinden Slaapcomfort • **MEISE:** Sleep Sense by Cockaert • **OOSTENDE:** Looftens Slaapcomfort • **OULDENAARDE:** Spiers Slaap • **OVERIJSE:** Top Bedding • **POPPEL:** Bed Behaviour - Quality Beds by Coenen • **ROESELARE:** Estille • **RUMBEKE:** 't Casteelken • **SINT-NIKLAAS:** Golden Sleep • **SINT-NIKLAAS:** Middernacht Bedden • **SPIERE-HELKIJN:** Slots Decoratie • **VEERLE-LAAKDAL:** Designmeubelen Peeters - Van Leeuw • **ZOTTEGEM:** Sleep Inn

Advertentie

www.pot.be CASSINA MINOTTI B&B ITALIA GIORGETTI FLEXFORM AUPING JENSEN DE SEDE LEOLUX ROLF BENZ HÜLSTA MOLteni & C LABEL COR VITRA MDF ITALIA CLASSICON MOROSO CAPPPELLINI ARCO JORI TEMPUR LIGNE ROSET EDRA FLOS KREAMAT MONTIS WALTER KNOLL ARTIFORT GELDERLAND PASTOE FRITZ HANSEN VI SPRING POLTRONA FRAU ARTEMIDE ZANOTTA PULLMAN SWISSFLEX

COR
Conseta, ontwerp: Friedrich-Wilhelm Möller, vanaf € 2.895,- als 2 zits in stof.

Tevens elke zondag geopend! van 13.00 - 18.00 uur

Bezoek ook onze Siematic Keukenstudio op de 1e verdieping

Pot Interieur. Nieuwendijk 89. Axel. Zeeuws-Vlaanderen. T: +31 (0)115-562010